

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

mens ook tijdens ons gedrag, wanneer we bewegen en interacteren met de omgeving, wanneer we iets moeten vertellen over de dingen om ons heen. Zoals Wernicke zei: de betekenisaspecten zijn gebaseerd op onze ervaringen met al onze zintuigen en bewegingen. Die benadering van taal wordt ook wel aangeduid met 'embodied cognition' en staat centraal in dit boek. Het boek telt zeventien hoofdstukken, verspreid over zeven secties, hetgeen aangeeft dat allerlei verschillende aspecten aan de orde komen. Zo zijn er twee hoofdstukken die ingaan op de stelling dat motoriek aan de basis ligt van taal (Corballis). Er is een aantal hoofdstukken over experimenteel onderzoek naar de verwerking van actiegerelateerde woorden en zinnen. Ook ontwikkelingsaspecten komen aan bod in twee hoofdstukken. Ruimte en taal, vooral tijdens acties, vormen een belangrijk thema in vier hoofdstukken. Taalgedrag wordt ook ondersteund door gebaren: hoe zit het met die relatie? Twee hoofdstukken in de laatste sectie gaan expliciet in op taal en hersenen, maar bij meerdere hoofdstukken spelen de hersenen een belangrijke rol en soms worden ook klinische vraagstukken aan de orde gesteld. Tezamen geven deze hoofdstukken wel een mooi overzicht van deze nieuwe benadering van taal.

Inner experience and neuroscience:

Merging both perspectives.

D.D. Price en J.J. Barrell
Cambridge: MIT Press, 2012
345 pagina's

Toen Swaab zei dat wij ons brein zijn, protesteerde menigeen dat je de mens niet kunt reduceren tot wat hersencellen. De neurowetenschappen mogen veel, maar niet de mens reduceren tot een chemisch proces. Dan mis je essentie: de ervaring, dat wat je voelt. Dat kun je meestal ook niet simpel vangen in een laboratoriumexperiment. Price en Barrell proberen dat persoonlijke gevoel, de inner experience, toch te onderzoeken vanuit een neurowetenschappelijk kader: Price is hierbij de neurowetenschapper en Barrell de op ervaring gerichte psycholoog. Zij beschrijven in dit boek fenomenologisch gebaseerde onderzoeksmethoden (denk maar aan de onderzoekers uit de tijd van Wundt met hun introspectieve methode) en relateren die aan empirische bevindingen bij het onderzoek naar pijn en emotie. Zij stellen dat de psychofysica cruciaal is voor het koppelen van de individuele ervaring, het gevoel, aan de biologische bevindingen. Hoewel ze zich in

hun werk vooral gericht hebben op pijn, menen ze dat hun stelling een meer algemeen karakter heeft en bruikbaar is voor het bestuderen van emotie, betekenis en het bewustzijn zelf.

Ik wil iets van jou, jij wilt iets van mij:

Beïnvloed de hersenen om te bereiken wat je wilt.

M. Sitskoorn
Amsterdam: Bert Bakker, 2012
176 pagina's

Dit boek kan gezien worden als een praktisch vervolg op *Het maakbare brein* (2006) en is voor een groot deel gebaseerd op columns die Sitskoorn de afgelopen tijd heeft gepubliceerd. Het boek wil wetenschappelijke kennis en mogelijkheden verschaffen waarmee je het gedrag, de emoties en de vaardigheden van jezelf, maar ook van anderen kunt beïnvloeden. Het gaat om tips en trucs waarvan de werkzaamheid wetenschappelijk is bewezen, maar die toch niet alles kunnen oplossen. Het boek begint met een korte inleiding op brein, emotie en gedragsbeïnvloeding. In de daaropvolgende hoofdstukken gaat het om beïnvloeding van waarneming, emotie, aandacht, geheugen, denken, kiezen, sociaal gedrag en liefde en relaties. Het lijkt me heel handig om een hele koffer met dit soort gereedschap te krijgen, maar vraag me af, vooral ten aanzien van de sociale beïnvloeding: als nu heel Nederland dit boek leest en iedereen de tips en trucs gaat toepassen, blijven ze dan even effectief of bestaat de kans dat anderen mij doorhebben als ik de truc uithaal? Hoewel op enkele plaatsen gerefereerd wordt aan hersenonderzoek, gaat het boek toch vooral over de beïnvloeding van gedrag via gedrag. In het voorwoord meldt Sitskoorn dat werkgevers, onderwijzers, ouders en politici veelvuldig het woord beïnvloeding gebruiken en dat het als een magisch mechanisme wordt gezien. Het lijkt me dat die groepen ook juist de doelgroepen zijn voor dit boek.